

Rafael Paasion aukion vihkijäiset 6.6.2003.

Kaupunginjohtaja Armas Lahoniityn vihkijäispuhe

Arvoisat kutsuvieraat!
Hyvät naiset ja herrat!

Tänään tulee kuluneeksi 100- vuotta suuren suomalaisen ja turkulaisen yhteiskunnallisen vaikuttajan Rafael Paasion syntymästä.

Rafael Paasion yhteiskunnallisen toiminnan tärkeimmät ja näkyvimmat vuodet osuivat 1900-luvun jälkimmäiselle puoliskolle. Hänen poliittinen uransa oli kuitenkin melkein yhtä pitkä kuin hänen fyysinen ikänsä. Rafael Paasio oli Homo Politicus eli "poliittinen broileri" sen kaikkein positiivisimmassa merkityksessä. Paasio ei elänyt vain politiikalle, vaan myös politiikasta.

Rafael Paasio oli kunnallismies, kansanedustaja, ministeri, pääministeri ja puhemies. Kaksinkertaisena pääministerinä, yhteensä viisinkertaisena ministerinä, hänen kunnallispoliittista vaikuttamista ja uraa onkin tarkasteltava huomattavassa määrin valtakunnallisesta näkökulmasta. Hän ei ollut "profeetta omalla maallaan" ainakaan omiensa keskuudessa.

Rafael Paasiosta tuli turkulainen hänen tultua nimitetyksi Turussa ilmestyvän Sosialistin, myöhemmin Turun Päivälehden, päätoimittajaksi vuonna 1942, 39-vuotiaana (näin nykyinen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ei ole ihan paljasjalkainen turkulainen). Ensin lyhyen syntymäkaupungissa Salossa asuminen jälkeen perhe muutti työläiskaupunginosa Portsaan ja sieltä neljän vuoden jälkeen Brahenkadulle.

Nimittämistään Sosialistin päätoimittajaksi Paasio piti jonkinlaisena sattumana. Itse hän oli kirjapainoalan ammattilaisena ajatellut jatkavansa uraansa toimialan sosialidemokraattisissa johtotehtävissä Helsingissä. Todettakoon, että tuolloin Sosialistia painavan kirjapainon johtajana toimi Turun kaupunginvaltuuston pitkäaikainen puheenjohtaja Arvo Toivonen. Häntä Paasio arvosti ennen kaikkea kunnallispoliitikkona ja Turun ja Göteborgin kummikuntasuhteiden kehittäjänä.

Sodan jälkeen Turun Päivälehden eli Sosialistin, Turun Sanomien ja Åbo Underrättelserin lisäksi Turussa ilmestyivät Kokoomuksen Uusi Aura, kommunistien Uusi Päivä ja maalaisliittolainen Turunmaa.

Ensimmäiset sodanjälkeiset kunnallisvaalit nostivat Rafael Paasion kau-punginvaltuuston jäseneksi. Kaupunginvaltuuston jäsenenä Paasio oli vuodesta 1946 alkaen kuolemaansa eli 16.3.1980 saakka. Kiinteistö- ja rakennustoimenlautakunnan jäsen hän oli vuoden 1948, jolloin hänet valittiin eduskuntaan. Tämän jälkeen Paasiolla ei ollut poliittisesti merkittäviä kunnallisia luottamustehtäviä kuin Turun yliopistollisen keskussairaalan liittovaltuuston varajäsenyys 1958-60 ja jäsenyys 1961-64.

Sen sijaan Paasio oli Turun II Yhteislyseon

vanhempainneuvoston jäsen 1954-57 ja Puolalan Yhteislyseon vanhempainneuvoston jäsen 1957-68. Voisiko tästä tehdä sellaisen päätelmän, että Paasio oli hyvin kiinnostunut kasvatustasioista ?

Muistelmissaan Rafael Paasio nimeää myös muutamia merkittäviä tur-kulaisia kunnallispoliitikkoja. Ensimmäiseksi nousee esiin sosialidemokraatti, kaupungin liikennepäällikkö Erkki Espola, jota yleisesti kutsuttiin Turun neljänneksi kaupunginjohtajaksi. Häntä Lauri Sivonen pitää kirjassaan "Viimeinen proletaari, Rafael Paasio" Otto Anderssonin ja Johannes Koikkalaisen ohella harvoina Paasion lähiystävinä.

Muista poliittisista ryhmistä Paasion arvostuksen ja kunnioituksen saavat Kokoomuksen tuomioistuinjuristi Olavi Santalahti ja kollegansa kansanpuolueessa Uuti Palaja, josta myöhemmin tuli apulaiskaupunginjohtaja."Kunnioitettavia poliitikkoja, herrasmiehiä molemmat ja sanansa mittaisia vaikutusvaltaisia kunnallismiehiä". Samaan kategoriaan Paasio nostaa SKDL:n Paavo Aitton.

Tunnusomaisesti Turun poliittiseen kuvaan kuului Paasion mukaan se erityispiirre, että kaupunginjohtajat olivat enemmän virkamiehiä kuin poliittisia henkilöitä. Vertaus tapahtui ennen kaikkea Tampereeseen. Paasio näytti olevan enemmän Tampereen mallin kannalla.

Toinen erikoisuus turkulaispolitiikassa Paasion mielestä oli se, että "meillä osataan ja halutaan tapella". Erityisesti Paasio viittasi puolueriitoihin. Omituinen ilmiö, jota saattaisi olla aiheellista tutkia, totesi Paasio.

Hyvät naiset ja herrat !

Lauri Sivonen kuvailee viimeistä proletaaria, Rafael Paasiota hienolla koskettavalla tavalla:

"Paasio oli merkillinen mies, vakavamielinen ja alakuloisen ystävällinen, vaatimaton ja elämäntavoiltaan yksinkertainen. Vähäeleinen, terveen itsetunnon omannut suurmies, joka oli SDP:n edun kyseessä ollen tarkka, ja kansallisen edun asioissa arvokas. Hänelle eivät kelpanneet kunniamerkit eikä valtioneuvoksen arvo tai puolueensa kunniapuheenjohtajuus"

Kun Turun kaupunki nyt nimeää tämän aukion " Rafael Paasion aukioksi", tapahtuu se kunnianosoituksena hänen elämäntyölleen. Kun aukio sijaitsee sen paikan vieressä, missä " Sosialidemokraattinen Puolue Suomessa" perustettiin yli 100 vuotta sitten, olkoon tämä nimitys myös huomionosoitus demokratialle - kansanvallalle, josta Rafael Paasio tinkimättä piti kiinni.